

ԿՐՕՆԱԿԱՆ

“ՄՇԱԿ ԱՌԱՆՑ ԱՍՕՓՈՅ,”

(Ռ. ՅԻՄ. Ռ. 15-19)

(Գ. ԿԻՐԱՆԻ ՄՆՆԻԵԱՆ)

Մէկէ շատ աւելի են անշուշտ այն բարեմասնութիւնները, որոնցմով պէտք է զարգարուած լինի Աւետարանի պաշտօնեան, որպէսզի ամօթահար չի կենումի պատճառ չունենայ՝ երբ լսէ ուրիշներուն ըսածն իր մասին, կամ երբ ինքն իսկ անզարգաւանայ իր վրայ՝ իր խղճի ատեանին առջև կանգնած:

Այդ բարեմասնութիւններուն մէջ առաջիններէն մին է սակայն ապահովորար այն բարեխիղճ զգուշաորութիւնը, զոր պէտք է ի գործ դնէ անիկա միշտ իր աւսուցումին և իր վարութեանը կամ վարուեցողութեանը մէջ. այսինքն իր պաշտած հաւատքին և իւրացուցած համագումներուն ճշմարտութիւնը բանի և գրով ժողովորդին աւանդած ատեն, և իր պաշտօնին պարտականութիւնները կատարելու համար հետեւելիք սկզբունքներուն ու հղանակներուն ընտրութեանը մէջ:

Երբեք՝ յայտուած ու կամակոր, այլ միշտ պարզ, ուղիղ և խոհական: — Այս պէտք է միայն լինի հոգեւորականին, անոնց մանաւանդ որոնք ասպարէզի մարդեր են, մտքի և կեանքի անշղկ կանոնը: Պէտք չէ բնաւ թոյլ տան անոնք ինքզինքնուն՝ բեմը նկատելու գիրք մը, որմէ կարելի ըլլայ անձնական նկատումներու կամ խմբական գաւառների սլաքներ տեղացնել երեւոյթուած կամ իրական հաւաքակողմներու վրայ. ո՛չ ալ փորձուի՝ ինչ մանաւանդ՝ սրամտութիւններու վառ յեղքէն, քաղցրաւէտուած խայթոցներով թոյն սրսկելու համար սիրտերէ ներս: Նուիրական այն բարձունքն է ան, որ ելլողը առաջին ըտպպէն պէտք է մոռնայ ինքզինքը՝ զմայցիկին փրկութեան զգացումին մէջ:

Իսկ գրի՞լը՝ . . . իր մասններուն տակ պէտք է ծառայած ըլլայ ան իրիւ հոգեւոր և բարոյական գործիք լոկ: Այնպէս որ,

տարիներ վերջ, օր մը, ի չգոյէ զայն այլ ևս չարժող ձեւքին, երբ ինկած լինի անիկա ամայայացած սեղանին վրայ, ցամքած կաղամարին կողքին ծանգոտ, զայն տեսնող մը կարենայ մտածել. «Ահա՛ տակէ՛ց է որ դուրս եկան ուխտի և իղծի, հաւատքի և անկեղծութեան, անշուշտ երազներու և վսիմ ցնորքներու, սիրոյ և պատրանքի, մերթ փոփոխուած չափ սրտայոյզ և մերթ իրենց գառնութեամբն իսկ բուժող խօսքեր. այլ թունաւոր և վատ նետ՝ որ պատուել միայն գիտէ, չարայնգութ բառ՝ ոչ երբեք»:

Ու իր մէջ աւետարանելու կոչումն զգացող գործիչը կը յաջողի այս ուղղութեան վրայ գնել իր անձն ու կեանքը, եթէ իրեն նշանաբան ընէ միայն ու միայն «ուղիղ համառօտել զբանն ճշմարտութեան». այսինքն եթէ հետամուտ ըլլայ ուղղամտութեամբ բացատրելու Աստուծոյ խօսքը, առանց տարուելու ձգտումներու դիտումներէ և զգուշանալով անհարկի շեղումներէ, որոնց հետեւանքը կ'ըլլայ յաճախ ընդունայն վէճեր, անօգուտ բանակութիւններ, ստեպ սնտոխի և նոյն իսկ պիղծ խօսքերով կծուացած: Զի կիրքի կայծ մը յաճախ կրնայ հողիներուն մէջ յառաւել բերել այնպիսի բունկումներ, որոնք՝ քաղցր-կեղի պէս վարակելով՝ կը խոտմեն հասարակութեան խաղաղութիւնը, ու կործանելով ի վերջոյ ամէնուն հաւատքը, չուտով մոխրակոյտի կը վերածեն հանրային բարոյականը:

Պաշտպան ճշմարտութեան և ընդդէմ մոլութեանց. անտարակոյտ ս'յս միայն պէտք է լինի փրօնաւորին կեցուածքը իր հաւատքին և անկէ բղխած առաքինութեանց վերաբերմամբ. բայց այդ մասին իմաստութեան, ողջմտութեան եւ սիրոյ այնպիսի ընթացքի մը պարտի հետեւիլ, որ անոնց նկատմամբ երբեմն տալ հարկաւորուած իր բացատրութիւններու ծառային իւր լուսաբանութիւն միայն. ու վիճարանութիւնը, որ անգործ ոգւով կատարուած ատեն, կրնայ արգարե օգտակար լինել, չփոխուի հակահաւաքութեան, որուն անվերջ ծնունդն են հակամարտութիւնն ու կոխը:

Քրիստոնէութիւնը աւելի կ'հասնէ է քան խօսք. ուրիշ բացատրութեամբ՝ ապրուած ճշմարտութիւն. գործնական ուսուցում՝ որ, ըստ ինքեան արգէն առողջ, պէտք է

առողջարար, այսինքն փրկաւէտ լինի անհատներուն եւ հասարակութեան համար մէջ մաքսուր բարեպաշտութիւնը, ծաղկեցնելով սիրոյ՝ գթութեան եւ համերաշխութեան կեանքը, եւ թոյլ չտալով որ միտքերը տանջուին ընդունայն խռովքներով, ու սիրտերը հիւժին հիւսանգազին հրայրքներու մէջ, որոնք շատ անգամ հետեւանքն են կամ սխալ դատարարականութեան եւ կամ ճշմարտութենէն խրաչին իրեն ունակութիւն դարձուցած մտայնութիւն մը:

Աւտարանի պաշտօնեան իր խօսքերուն մէջ եւ անձին վրայ երեցնելով իր քաբողած կրօնքին այդ շնորհները, ինքն իսկ եղած կ'ըլլայ իր հօտին հոգեւոր շինութեան օրինակն ու գործաւորը, եւ ատով՝ այնպիսի մարդ մը, որ պիտի չուենայ շիկնումի պատճառ, ըրած չըլլալով իր պարտականութեանց հանգձ պոէզ զանցառութիւն, եւ ունեցած չըլլալով ոչ մէկ թեոութիւն՝ աշխատութեան մէջ. այսինքն՝ «մշակ առանց մօթոյ», Առաքեալին բացատրութեամբ:

Թ. Ե. Գ.

«ՊԻՏԱՆԻ ՏԵԱՌՆ»,

(Բ. Թիւ. 19-21)

(Գ. ԿԻՐԱԿԻ ՄՆՆԴԵԱՆ)

Տո՛ւնը, տունին մտածումն է, Առաքեալին դատողութեամբը, ամենէն բարեյաջող պատկերներէն մին, որ կրնայ գեղեցկօրէն ներկայացնել քրիստոնէական Եկեղեցոյ գաղափարը:

Աստուծոյ ճարտարապետութեան է ան, իբրեւ «սիւն եւ հաստատութիւն ճշմարտութեան», որուն հիմքն են մարգարէներն ու առաքեալները, եւ անկիւնագլուխը՝ Քրիստոս. անոր մէջ կը բնակին, իբրեւ ընտանիք Աստուծոյ եւ քաղաքակիրթ սրբոց, հաւատարմաւորները, այսինքն անոնք որ իրենց մէջ ունին Ս. Հոգւոյն ներկայութիւնը: Այդ տունը, իր ներքին կառուցուածքով եւ կազմաւորութեամբը, նոյն ատեն, խորհրդական մարմինն է Քրիստոսի, ու մենք ամէնքս անդամներն ենք

անոր, ուստուածային ծրագրի մը համեմատ սահմանադրուած նուիրապետութեան մը կանոններովը կապուած իրարու հետ:

Ինչպէս ամէն շինութեք, ան կրնայ երբեմն երբեմն սարսիլ բուռն հողերէ. զայն կրնան ցնցել մօլոր գաղափարներ եւ ֆիասակար միթոտներ, որոնց դէմ հարկ է պաշտպանել եւ պատապարել զայն: Բայց անոնք չեն կրնար բնաւ սպառնալ անոր գոյութեանը, ժամնդի պահպանութեանը ներքեւ կը գտնուի անիկա երկու հզօր ըսկզբունքներու, որոնք, Առաքեալին բառով՝ իբրեւ «կիւնք», այսինքն իբրեւ զինքը յատկաւորող նշանատախտակներ, ազուցուած են իր ճակտին վրայ:

Աստուծոյ մին այն է թէ Աստուած սկզբնաւոր իրենները. կեղծ եւ խախտու հաւատքով իրեն մօտեցողներէն կրնայ Ան զանազանել ուղղամտօրէն իրեն նուիրուած սիրտերը. հետեւաբար այս վերջինները զերծ պէտք է զգան ինքզինքնին՝ որբուհիներուն մոլորանքին պատճառաւ Աստուծոյ անտես մնալու վտանգէն: Միւսը՝ հրաման մըն է, որ կը պատուիրէ հեռու մնալ ամբարիշտներու եւ անիրաւներու հաղորդութենէն:

Պարզ է թէ այս երկու սկզբունքներէն առաջինին իրագործումը կը վերաբերի Աստուծոյ միայն ինքնին, եւ կ'արդիւնաւորուի միշտ անոր անհուն իմաստութեան եւ բարութեան շնորհիւ միայն. մինչ երկրորդը, որ հրաման մըն է կամ պատուէր մը, մեզի կը պատկանի, իբրեւ կատարուելիք պարտականութիւն, իբրեւ մեր կամքէն կախեալ գործողութիւն մը:

Ու ասով է որ ամենէն աւելի կը հրաւիրէ Առաքեալը մեր ուշադրութիւնը: — Վերադառնալով տան գաղափարին այլաբանութեան, անիկա իր միտքը կը պատկերազարդէ սրտազարաւ մանրամասնութեամբ մը: Ինչպէս ամէն միւս տան, նոյնպէս Աստուծոյ տան մէջ կան բազմաթիւ անօթներ. մենք իսկ ենք անոնք: Ինչպէս այդ կարգի իրեղեններուն բուն արժէքը՝ զայնքան իրենց նիւթին բնութեանը՝ որքան իրենց գործածելիութեանը յարմարութեան մէջ կը կայանայ, նոյնպէս մեր արժանիքը պէտք է տեսնենք ոչ թէ մեր զիրքի եւ աստիճանի առաւելութեանց, կամ անձնական, տոհմական եւ պաշտօնական

հանգամանքներուն՝ այլ այն ընդունակութեան և պատրաստակամութեան մէջ, որոնցմով կրնանք ինքզինքնիս պիտանի ընծայել Աստուծոյ կամքին, մարդկութեան փրկութեան ծրագրին գործադրութեանը համար:

Այս պէտք է լինի քրիստոնէին ամենէն երկրւոյած մտահոգութիւնը. պիտանի դարձնել ինքզինքը՝ իր Տիրոջը: Ամանի մը՝ արծաթ կամ ասկի, փայտ կամ խնդի լինելը չէ՝ այնքան որ ատակ կը դարձնէ զայն իրեն համար սահմանուած նպատակին, որքան իր ներքինին սրբուած ըլլալը. աղիւսէ բայց մաքուր ըմպանակը կը նախընտրենք ասկի բայց կեղտոտած ակաւառակէն: Մաքուր միտքերու, անբաւարարութեան, չըծաւորուած խղճմանքներու, արգար միտքերու, ուղիղ կամքերու միջոցաւ է որ կրնայ իրականանալ Աստուծոյ Թագաւորութիւնը երկրի վրայ:

Եկեղեցին այնքան աւելի կենդանի, Աստուծոյ տունը այնքան աւելի խօսուն և գործօն եռանդի մէջ կ'ըլլայ, որքան աւելի նուազ լինի անոր մէջ անպէտ հոգիներուն թիւը:

Հացն ու գինին, որոնցմով կը խորհրդաւորուին մեր կրօնքին ամենէն մեծ սրբութիւնները, ու կենդանի ջուրը, չեն կրնար գրուիլ անմաքուր անօթներու մէջ. չեն կրնար կրուիլ կեղտոտ ձեռքերէ: Անխտարգախ եռական համաձայնութիւն մը պէտք է ըլլայ Աստուծոյ ծառայութեան նպատակին և իր ծառաներուն նկարագրին միջև:

«Անօթ պատուական, սրբալ և պիտանի Տեառն»։ Եւ այս պէտք է լինի մտաւորապարը ամէն քրիստոնէի, ու մանաւանդ ամէն անոնց՝ որոնք Աստուծոյ ծառայութեան կոչումն ըրած են ասպարէզ իրենց կեանքին:

Թ. Ե. Դ.

ՍՈՒՐԲ ՆՇԱՆԻ ՎԱՆՔԸ

Վանքին դեռ բաց է փայտէ դուռն. աղօթարան,
Որուն ճեմակ ու հեռադարձ ուղիներէն
Տրդան կու գայ սիրք բուրվառ մը համօրէն
Սիրոյ վրճիս երազներու մէջ անսահման:

Նոր լուսադիւր է ցայտեր հոն, Սուրբ Նշեանի
Ծառերուն տակ որ բարձրներ էին հսկայ,
Այս Յիսուսակը մեղմօրէն երբ կ'արիւնի,
Այնքանու մէջ կը կաթի շող մը լուսնկայ:

Մութ փայտէ դուռն արեւոյսին հոն կը բացուէր
Դաւեթերուն վրայ ուր ծրփանաւ էին հասկեր.
Ձայնի, գոյնի լուսեղ խորհուրդ մը կար խորին:

Բայց ո՞ւր է Ձայնը որ կ'երգեր աղօթասաց,
Ո՞ւր ձեռքը տրուեց որ քախանձանք էր առ Աստուած,
Երբ լուսնաւիթ մեղմով աչկեր կ'օծուէին . . .

ԱՐՄԷՆ ԵՐԿԱԹ